

WYROK Z DNIA 3 WRZEŚNIA 2009 R.

V KK 141/09

Brak zgody państwa wydającego na pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności karnej stanowi przeszkodę w ściganiu i jest tym samym inną okolicznością wyłączającą ściganie (art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.).

Przewodniczący: sędzia SN T. Artymiuk (sprawozdawca).

Sędziowie: SN M. Gierszon, SA (del. do SN) Z. Puskarski.

Sąd Najwyższy w sprawie Jarosława S., skazanego z art. 278 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 3 września 2009 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k., kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 27 stycznia 2004 r., II K 11/04

u ch y li ł zaskarżony wyrok i p r z e k a z a ł sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 27 stycznia 2004 r., II K 11/04, uznał Jarosława S. za winnego tego, że „w dniu 20 listopada 1999 r. w N. działając wspólnie i w porozumieniu z Arturem P. w trakcie dokonywania transakcji kupna samochodu Audi 100 bez numerów rejestracyjnych, wartości około 2000 zł, zabrali wyżej wymieniony samochód w celu przywłaszczenia w ten sposób, iż odwróciwszy uwagę sprzedającego wsiedli do nie-

go i odjechali, czym działali na szkodę Franciszka J.” – tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 278 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten uprawomocnił się w pierwszej instancji w dniu 5 lutego 2004 r.

Orzeczenie powyższe, wniesioną na podstawie art. 521 k.p.k. kasacją, zaskarżył w całości na korzyść Jarosława S. Prokurator Generalny. W skardze kasacyjnej zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., polegające na skazaniu Jarosława S. za czyn z art. 278 § 1 k.k. w sytuacji braku zgody państwa wydającego na pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności karnej za popełnienie tego przestępstwa, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Przy tak sformułowanym zarzucie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na korzyść Jarosława S. okazała się być zasadną w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Brak zgody państwa wydającego na pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności karnej, stanowi przeszkodę w ściganiu i jest tym samym „inną okolicznością wyłączającą ściganie” w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., którą stosownie do treści art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. kwalifikować należy jako tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą. Pogląd taki, sformułowany w piśmiennictwie (por. P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2004, t. III, s. 404; J. Gajewski, L. Paprzycki, M. Płachta: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2003, s. 575; T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Ko-

mentarz, Warszawa 2005, s. 115), zyskał akceptację również w judykaturze (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2006 r., V KK 193/06, LEX nr 196965 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2008 r., IV KK 179/08, LEX nr 438417), zaś Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie nie znajduje żadnych merytorycznych racji, aby od tak ukształtowanego stanowiska odstępować.

Oczywiste jest, a przesądza o tym treść art. 596 k.p.k., że bez zgody państwa wydającego osoba wydana nie może być ścigana, skazana ani pozbawiona wolności za inne przestępstwo popełnione przed dniem wydania niż to, w związku z którym wydanie nastąpiło. Przeciwno takiej osobie nie można więc wszcząć ani prowadzić postępowania karnego, jak również skazać ani pozbawić wolności w celu wykonania kary za przestępstwo inne niż objęte wnioskiem ekstradycyjnym, zaś warunkiem jest, aby przestępstwo to popełnione zostało przez podlegającego ekstradycji, przed jego wydaniem. Sformułowana w powołanym wyżej przepisie zasada specjalności znajduje swój odpowiednik w art. 14 obowiązującej Rzeczypospolitą Polską od 1993 r. Europejskiej konwencji o ekstradycji z 1957 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307), w oparciu o którą nastąpiło wydanie Jarosława S. stronie polskiej, z tym że konwencja ta, zakładając możliwość dodatkowej zgody państwa wydającego (art. 14 ust. 1 pkt a), przyjmuje również, iż zakaz ścigania nie działa, gdy wydana osoba, mając ku temu możliwość, nie opuściła w ciągu 45 dni od daty jej ostatecznego zwolnienia terytorium danego państwa lub po jego opuszczeniu na nie powróciła (art. 14 ust. 1 pkt b). W świetle wskazanych wyżej unormowań nie może budzić wątpliwości, że powyższe ograniczenie ma charakter warunkowy, a tym samym zakaz ścigania, skazania i pozbawienia wolności za czyn popełniony przed wydaniem i nieobjęty wnioskiem ekstradycyjnym, obowiązuje o tyle, o ile państwo wezwane nie wyraziło *ekspresis verbis* – na wniosek państwa wzywającego – zgody na rozszerzenie ścigania na inne czyny. Nie zmienia to

jednak postaci rzeczy, że brak takiej zgody uniemożliwia procedowanie w zakresie objętym zakazem określonym w art. 596 k.p.k. i art. 14 Konwencji, zaś skutkiem naruszenia omówionych zasad jest, jak to podniesiono na wstępie niniejszego uzasadnienia, wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w związku z przeprowadzeniem postępowania karnego, pomimo zaistnienia ujemnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.

Tego rodzaju sytuacja wystąpiła w toku postępowania karnego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w K. pod sygn. II K 11/04.

W sprawie tej oskarżony Jarosław S. nie stawiał się na kolejne terminy rozprawy, a ponieważ nie przebywał w miejscu zamieszkania i nie można było ustalić miejsca jego pobytu, postanowieniem z dnia 17 października 2000 r., (ówczesna sygn. akt II K 357/00), postępowanie co do niego (w sprawie oskarżone były jeszcze dwie inne osoby) zawieszono. Podjęcie tego postępowania, prowadzonego następnie pod sygn. II K 11/04, nastąpiło w dniu 5 stycznia 2004 r., a to w związku z informacją uzyskaną z Komendy Powiatowej Policji w K., o przejęciu oskarżonego w dniu 18 czerwca 2002 r. od służb policyjnych Republiki Czeskiej, jako zatrzymanego i osadzonego do dyspozycji Sądu Rejonowego w K., w sprawie II K 336/00.

Z akt tego ostatniego postępowania (o obecnej sygnaturze II K 979/02) wynika, że Jarosław S. zatrzymany został na terenie Republiki Czeskiej i przekazany stronie polskiej w dniu 18 czerwca 2002 r., w wyniku uwzględnienia (pismo Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Czeskiej z dnia 22 maja 2002 r.) wniosku ekstradycyjnego Sądu Rejonowego w K. z dnia 9 stycznia 2002 r. – w celu przeprowadzenia postępowania karnego w sprawie II K 336/00 oraz wniosku ekstradycyjnego Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 4 stycznia 2002 r. – w celu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem tego sądu z dnia 28 lutego 2001 r., sygn. akt III K 39/00 i przeprowadzenia postępowania karnego w sprawie o sygn. akt III K

137/00 (pismo Ministerstwa Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 stycznia 2002 r. do Ministra Sprawiedliwości Republiki Czeskiej).

Sąd Rejonowy w K., mimo dysponowania powyższymi informacjami, które jednoznacznie wskazywały, że ekstradycja Jarosława S. nie obejmowała postępowania w sprawie tego sądu, prowadzonego pod sygn. akt II K 357/00, nie wyjednał zezwolenia na pociągnięcie Jarosława S. do odpowiedzialności karnej za zarzucone mu w akcie oskarżenia przestępstwo określone w art. 278 § 1 k.k., mające mieć miejsce w dniu 20 listopada 1999 r., a więc przed dniem wydania oskarżonego stronie polskiej. W rezultacie, w dniu 27 stycznia 2004 r., pod sygn. akt II K 11/04, w uwzględnieniu złożonego przez oskarżonego – w trybie art. 387 § 1 k.p.k. – wniosku, wydał dotknięty wskazanym w kasacji uchybieniem wyrok, skazując Jarosława S. za zarzucone mu przestępstwo na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W tym stanie rzeczy oczywiste jest, że skoro oskarżony Jarosław S. zarzucanego mu w sprawie niniejszej przestępstwa miał się dopuścić dnia 20 listopada 1999 r., a więc niewątpliwie przed dniem jego wydania przez Republikę Czeską (w dniu 18 czerwca 2002 r.) na wnioski polskich sądów złożone w innych sprawach, to zaistniała w tym postępowaniu ujemna przesłanka procesowa wyłączająca, stosownie do treści art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., możliwość jego prowadzenia i skutkująca koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku, zgodnie z nakazem art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., co też Sąd Najwyższy, w uwzględnieniu kasacji Prokuratora Generalnego, uczynił.

Uwzględniono również stanowisko skarżącego w zakresie wniosku co do rodzaju orzeczenia następczego, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K. w celu uzyskania, w trybie art. 593 k.p.k., zgody Republiki Czeskiej na ściganie oskarżonego o zarzucany mu w sprawie niniejszej czyn. Orzekając w tym przedmiocie Sąd Najwyższy

podzielił zapatrywanie wyrażone w powołanym już wyroku z dnia 25 czerwca 2008 r. (IV KK 179/08), uznając że umorzenie postępowania – zgodnie z literalnym brzmieniem art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. – byłoby w takim wypadku przedwczesne, skoro brak zgody państwa wydającego na pociągnięcie oskarżonego za ten czyn do odpowiedzialności, stanowiący ujemną przesłankę procesową o charakterze względnym, może być konwalidowany, bowiem państwo to nie miało dotychczas możliwości zajęcia stanowiska odnośnie tej zgody. Dopiero ostateczna odmowa udzielenia takiej zgody będzie mogła stać się podstawą wydania decyzji procesowej wynikającej z treści art. 17 § 1 k.p.k.

Z tych to względów orzeczono, jak wyżej.